

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2021/73

Karar Sayısı : 2022/51

Karar Tarihi : 21/4/2022

R.G. Tarih - Sayı : 5/7/2022 - 31887

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 13. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun;

A. 63. maddesinin 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanun'un 81. maddesiyle değiştirilen ikinci fıkrasının birinci cümlesinin,

B. 64. maddesinin birinci fıkrasına 17/1/2012 tarihli ve 6270 sayılı Kanun'un 7. maddesiyle eklenen (d) bendinin,

Anayasa'nın 2., 7., 13., 17., 56. ve 60. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Tedavide kullanılan ilacın bedelinin karşılanması talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı;

1. 63. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri ve süresi

MADDE 63-Genel sağlık sigortalısının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlıklı kalmalarını; hastalanmaları halinde sağlıklarını kazanmalarını; iş kazası ile meslek hastalığı, hastalık ve analık sonucu tıbben gerekli görülen sağlık hizmetlerinin karşılanmasını, iş göremezlik hallerinin ortadan kaldırılmasını veya azaltılmasını temin etmek amacıyla Kurumca finansmanı sağlanacak sağlık hizmetleri şunlardır:

...

f) Yukarıdaki bentler gereğince sağlanacak sağlık hizmetleriyle ilgili teşhis ve tedavileri için gerekli olabilecek kan ve kan ürünleri, kemik iliği, aşı, ilaç, ortez, protez, tıbbî araç ve gereç, kişi kullanımına mahsus tıbbî cihaz, tıbbî sarf, iyileştirici nitelikteki tıbbî sarf malzemelerinin sağlanması, takılması, garanti süresi sonrası bakımı, onarılması ve yenilenmesi hizmetleri.

(Değişik fıkra: 6/2/2014-6518/81 md.) Kurum, finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşünü alarak belirlemeye yetkilidir. Ancak, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görüşünün alınması (f) bendinde belirtilen ortez, protez ve diğer iyileştirici nitelikteki araç ve gereçlerin miktarını, standartlarını, sağlanmasını, uygulanmasını, kullanma sürelerini ve garanti süresi sonrası bakım, onarım ve yenilenmesi hususlarını kapsar. Kurum, bu amaçla

komisyonlar kurabilir, ulusal ve uluslararası tüzel kişilerle işbirliği yapabilir. Komisyonların çalışma usul ve esasları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca belirlenir.

...”

2. 64. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Kurumca finansmanı sağlanmayacak sağlık hizmetleri

MADDE 64- Kurumca finansmanı sağlanmayacak sağlık hizmetleri şunlardır:

...

d) (Ek: 17/1/2012-6270/7 md.) 63 üncü maddeye göre yöntem, tür, miktar ve kullanım

sürelerinin belirlenmesi sonucunda Kurumca finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin kapsamı dışında bırakılan sağlık hizmetleri.

...”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI ve İrfan FİDAN’ın katılımlarıyla 14/7/2021 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle başvuruya engel durumun varlığı, uygulanacak kural ve sınırlama sorunları görüşülmüştür.

2. Anayasa’nın “Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi” başlıklı 152. maddesinin dördüncü fıkrasında “Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz” denilmiştir. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un “Başvuruya engel durumlar” başlığını taşıyan 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da “Mahkemenin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz.” hükmüne yer verilmiştir.

3. 5510 sayılı Kanun’un 64. maddesinin birinci fıkrasına 17/1/2012 tarihli ve 6270 sayılı Kanun’un 7. maddesiyle eklenen (d) bendine yönelik iptal talebi, Anayasa Mahkemesinin 8/11/2012 tarihli ve E.2012/33, K.2012/174 sayılı kararıyla esastan reddedilmiş ve bu karar 21/9/2013 tarihli ve 28772 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek reddedilen itiraz başvurusuna konu kural hakkında yeni bir başvurunun yapılabilmesi için önceki kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı 21/9/2013 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır. Bu itibarla 5510 sayılı Kanun’un 64. maddesinin birinci fıkrasına 17/1/2012 tarihli ve 6270 sayılı Kanun’un 7. maddesiyle eklenen (d) bendine yönelik başvurunun Anayasa’nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun’un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince reddi gerekir.

4. Anayasa’nın 152. ile 6216 sayılı Kanun’un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin

hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

5. 5510 sayılı Kanun'un 63. maddesinin ikinci fıkrasının itiraz konusu birinci cümlesinde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının (Kurum), finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşünü alarak belirlemeye yetkili olduğu öngörülmüştür.

6. Bakılmakta olan davanın konusu ise davacının hastalığının tedavisinde kullanılan ilacın bedelinin Kurum tarafından ödenmesi talebine ilişkindir. Bu itibarla davanın sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemlerinin belirlenmesine yönelik olmadığı gözetildiğinde itiraz konusu cümlede yer alan "...sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri..." ibaresinin bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır. Açıklanan nedenle bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

7. Öte yandan itiraz konusu cümlelerin kalan kısmı bakılmakta olan davanın konusu olan finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin türlerinin, miktarlarının ve kullanım süreleri ile ödeme usul ve esaslarının belirlenmesinin yanı sıra davada uygulanma imkânı bulunmayan "...sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri..." ibaresi bakımından da geçerli ortak, kural niteliğindedir. Bu itibarla kuralın kalan kısmının esasına ilişkin incelemenin "...ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını..." ibaresi ile sınırlı olarak yapılması gerekir.

8. Açıklanan nedenlerle 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun;

A. 63. maddesinin 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanun'un 81. maddesiyle değiştirilen ikinci fıkrasının;

1. Birinci cümlesinde yer alan "...sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri..." ibaresinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

2. Birinci cümlesinin kalan kısmının esasının incelenmesine, esasa ilişkin incelemenin kalan kısımda yer alan "...ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını..." ibaresi ile sınırlı olarak yapılmasına,

B. 64. maddesinin birinci fıkrasına 17/1/2012 tarihli ve 6270 sayılı Kanun'un 7. maddesiyle eklenen (d) bendine yönelik başvurunun Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

9. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ömer DURSUN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

10. 5510 sayılı Kanun'un "*Finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri ve süresi*" başlıklı 63. maddesinin birinci fıkrasında genel sağlık sigortalısının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlıklı kalmalarını, hastalanmaları hâlinde sağlıklarını kazanmalarını, iş kazası ile meslek hastalığı, hastalık ve analık sonucu tıbben gerekli görülen sağlık hizmetlerinin karşılanmasını ve iş göremezlik hâllerinin ortadan kaldırılmasını veya azaltılmasını temin etmek amacıyla Kurumca finansmanı sağlanacak sağlık hizmetleri bentler hâlinde sayılmıştır.

11. Anılan fıkranın (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde finansmanı sağlanacak sağlık hizmetleri ile finansmanın sağlanması için gerekli şartlar belirtilmiştir. Fıkranın (f) bendinde ise diğer bentler gereğince sağlanacak sağlık hizmetleriyle ilgili teşhis ve tedavileri için gerekli olabilecek kan ve kan ürünleri, kemik iliği, aşı, ilaç, ortez, protez, tıbbî araç ve gereç, kişi kullanımına mahsus tıbbî cihaz, tıbbî sarf, iyileştirici nitelikteki tıbbî sarf malzemelerinin sağlanması, takılması, garanti süresi sonrası bakımı, onarılması ve yenilenmesi hizmetlerinin finansmanının Kurumca sağlanacağı ifade edilmiştir.

12. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde Kurumun, finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını, kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşünü alarak belirlemeye yetkili olduğu hükme başlanmış olup anılan cümlede yer alan "*...ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını...*" ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır.

13. Maddenin birinci fıkrasına göre Kurumun birinci fıkrada belirtilen sağlık hizmetleri ve bu sağlık hizmetleri için gerekli olabilecek kan ve kan ürünleri, kemik iliği, aşı, ilaç, ortez, protez, tıbbî araç ve gereç, kişi kullanımına mahsus tıbbî cihaz, tıbbî sarf, iyileştirici nitelikteki tıbbî sarf malzemelerinin sağlanması, takılması, garanti süresi sonrası bakımı, onarılması ve yenilenmesi hizmetlerinin finansmanını sağlaması gerektiği açıktır. Kural ise Kurumu bu hizmetlerin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşünü alarak belirlemeye yetkili kılmaktadır.

B. İtirazın Gerekçesi

14. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kuralla idareye tanınan yetkiye ilişkin herhangi bir kıstas veya ölçütün belirlenmediği, bu itibarla idareye sınırları ve çerçevesi belirli olmayan bir yetkinin verildiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 7., 13., 17., 56. ve 60. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

15. Anayasa'nın 7. maddesinde "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.*" denilmektedir. Yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olması ve bu yetkinin devredilememesi, kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir gereğidir. Bu hükme yer veren Anayasa'nın 7. maddesinin gerekçesinde yasama yetkisinin parlamentoya ait olması "*demokrasi rejimini benimseyen siyasi rejimlerde kaçınılmaz bir durum*" olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca, gerekçede "*Millet adına kanun koyma yetkisini yasama meclisi yerine*

getirir. Bu yetki devredilemez. Ancak, Anayasanın 99 ve 129 uncu maddeleri hükümleri saklıdır" denilmek suretiyle bu ilkenin anlamı ve istisnaları belirtilmiştir. Madde gerekçesinden de anlaşılacağı üzere, yasama yetkisinin devredilemezliği, esasen kanun koyma yetkisinin TBMM dışında başka bir organca kullanılamaması anlamına gelmektedir. Anayasa'nın 7. maddesi ile yasaklanan, kanun yapma yetkisinin devredilmesidir. (AYM, E.2011/42, K.2013/60, 9/5/2013)

16. Türevsel nitelikteki düzenleyici işlemler bakımından yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin, yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir kanun kuralı ile sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın yürütmenin düzenlemesine bırakılması, Anayasa'nın belirtilen maddesine aykırılık oluşturur. Bununla birlikte yasama organının temel ilkeleri ve çerçeveyi kanunla belirlendikten sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmeye bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz (AYM, E.2011/42, K.2013/60, 9/5/2013; E.2019/36, K.2021/15, 4/3/2021, § 57).

17. Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngörmediği konularda kanunda genel ifadelerle düzenleme yapılarak ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmenin türevsel nitelikteki düzenleyici işlemlerine bırakılması mümkündür. Anayasa'da münhasıran kanunla düzenleme yapılması öngörülmemiş konularda yasamanın asliliği ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleri haricinde geçerli olan yürütmenin türevselliği ilkeleri gereği idari işlemlerin kanuna dayanması zorunluluğu vardır. Ancak bu durumda kanunda belirlenmesi gereken çerçeve, Anayasa'nın kanunla düzenlenmesini öngördüğü durumdakinden çok daha geniş olabilecektir (AYM, E.2018/91, K.2020/10, 19/2/2020, § 110; E.2019/36, K.2021/15, 4/3/2021, § 56).

18. Anayasa'nın 56. maddesinde herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, devletin herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenleyeceği, kamu kesimi ve özel kesimdeki sağlık kurumları ve sosyal kurumlardan yararlanarak bu görevini yerine getireceği ve sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabileceği hükümleri yer almaktadır.

19. Anayasa'nın 60. maddesinde de "*Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir./ Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.*" denilmektedir. Buna göre sosyal güvenlik herkes için bir hak ve bunu gerçekleştirmek devlet için bir görevdir.

20. Sosyal güvenlik, kişilerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin, kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerlerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerinin en aza indirilmesi, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardının güvence altına alınmasıdır. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kuruluşları oluşturularak kişilerin yaşlılık, hastalık, malullük, kaza ve ölüm gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır (AYM, E.2021/1, K.2021/32, 29/4/2021, § 23).

21. Sağlık ve sosyal güvenlik hakları uyarınca Anayasa'nın devlete yüklediği pozitif yükümlülükler değerlendirilirken Anayasa'nın 65. maddesindeki "*Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir*" hükmünün de gözetilmesi gerekir.

22. Anayasanın 56. maddesi gereğince devlete yüklenen sağlık hizmeti görevinin kapsamında sağlık hizmetlerine ekonomik olarak erişilebilirliğin sağlanması da bulunmaktadır. Anılan maddenin beşinci fıkrasında ise bu erişilebilirliğin genel sağlık sigortası ile sağlanabileceği belirtilerek kanun koyucuya yol gösterilmektedir. İtiraz konusu kuralla devletin sağlık kuruluşlarında hangi sağlık hizmetlerini sunacağına ilişkin bir düzenleme yapılsa da sunulan

sağlık hizmetleriyle ilgili teşhis ve tedavileri için gerekli olabilecek hizmet türlerinin, miktarları ve kullanım süreleri ile ödeme usul ve esaslarının Kurum tarafından belirlenmesi hükme bağlanmaktadır. Bu hâliyle kuralın sağlık hizmetlerinin sunulması kapsamında olduğu açıktır.

23. Devletin bireylere sağlık hizmeti sunma konusundaki yükümlülüğü, ülkenin sosyal ve ekonomik gerçekleriyle yakından ilgilidir. Bu nedenle devlet, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılabilmesi noktasında, kaynakların tahsis edildiği alanlara ilişkin bazı sınırlamalar öngörebilir. Dolayısıyla sağlık hizmeti sunma konusunda devletin pozitif yükümlülüğünün ekonomik sınırları belirlenirken, devletin kamu kaynaklarını kullanma konusundaki takdir yetkisi ile tedavi ücretlerinin bireylere yüklediği ekonomik külfet arasında makul bir denge kurulmalıdır. Devlet sağlık hizmetlerinin sunulmasında ve finansmanında genel sağlık sigortası yöntemini işlese de bu hizmetlerin nasıl ve ne şekilde yürütüleceğini belirleme konusunda takdir yetkisine sahiptir (*Salim Sayın*, B. No: 2013/3382, 4/11/2015, § 40-41). Bunun yanı sıra devletin mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde Anayasa ile belirlenen amaçlara uygun olarak kamu hizmetlerini önceliklendirmede de geniş takdir yetkisi bulunmaktadır.

24. Bu kapsamda 5510 sayılı Kanun'un 62. maddesinin birinci fıkrasında genel sağlık sigortasından sağlanacak sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanmanın, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler için bir hak, bu hizmet ve hakların finansmanını sağlamanın ise Kurum için bir yükümlülük olduğu belirtilmiştir. Ancak genel sağlık sigortasının sağladığı hizmetlerden yararlanma hakkının sınırsız olması durumunda, kamu mali sistemine aşırı bir yük getirileceği açıktır.

25. İtiraz konusu kural, toplanan sağlık sigortası primleri ve devletin sağlayacağı kaynaklar ile sağlık hizmetlerinin maliyetleri ve bedellerinin değerlendirilerek finansmanı sağlanacak hizmet türlerini, miktarlarını ve kullanım süreleri ile ödeme usul ve esaslarını belirleme yetkisini Kuruma tanımıştır. Bu suretle kanun koyucunun hızlı değişen sağlık hizmetlerinin gereklilikleri, fiyatları, ulaşılabilirlikleri gibi unsurlara uyumun sağlanabilmesini ve toplumsal faydayı ve sürdürülebilirliği önceleyen bir yaklaşımın belirlenebilmesini hedeflediği anlaşılmaktadır.

26. Anılan Kanun'un 63. maddesinin gerekçesinde sigortalılara sağlanacak sağlık hizmetlerinin, öncelikle kişilerin sağlıklarını koruma, sağlıkları bozulanlara bunu yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yeteneklerini artırmayı amaçladığı gözönünde tutularak Kanun kapsamında olan kişilere sağlanacak sağlık hizmetleri ve buna bağlı yardımlar ve hakların toplumun ihtiyaçlarını azami ölçüde karşılayacak düzeyde belirlendiği, genel sağlık sigortası sisteminde kapsamda olan kişiler için gereken ölçüde sağlık hizmetlerinin bedelinin karşılanmasının esas olduğu ve bu sistemin kişilerin her türlü bireysel isteklerini ve taleplerini sınırsız olarak karşılamasının beklenemeyeceği ifade edilmiştir.

27. Söz konusu maddenin birinci fıkrasında Kurumca finansmanı sağlanacak sağlık hizmetleri sayılmıştır. Söz konusu fıkranın (f) bendinde de bu sağlık hizmetlerinin teşhis, tedavi ve iyileştirme aşamalarında gerekli olabilecek kan ve kan ürünleri, kemik iliği, aşı, ilaç, ortez, protez, tıbbî araç ve gereç, kişi kullanımına mahsus tıbbî cihaz, tıbbî sarf, iyileştirici nitelikteki tıbbî sarf malzemelerinin sağlanması, takılması, garanti süresi sonrası bakımı, onarılması ve yenilenmesi hizmetlerinin de finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinden olduğu belirtilmiştir. Bu hizmetlerin finansmanının Kurumca sağlanacağı belirtildikten sonra itiraz konusu kuralla Kuruma finansmanı sağlanacak bu hizmetlerin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını belirleme yetkisi verilmiştir. Kurumun kendisine verilen yetkiyi birinci fıkra hükümlerine uygun olarak kullanması gerektiği açıktır.

28. Bununla birlikte Kurum tarafından yapılabilecek finansmana ilişkin düzenlemenin, kişilerin sağlık hizmeti almasında makul bir ulaşılabilirlik seviyesini gözetmesi gerektiği açıktır. Bir başka deyişle Kuruma tanınan yetki, bir sağlık hizmetinin kapsama alınmasını ya da alınmamasını tespit etmek değil, (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşünü alarak belirlemektir (AYM, E.2006/111, K.2006/112, 15/12/2006).

29. Öte yandan Kanun'un 63. maddesinin birinci fıkrasında finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin tek tek sayıldığı, Kuruma tanınan düzenleme yetkisinin yalnızca anılan fıkranın (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını belirlemekle sınırlı olduğu, bu yetkinin kullanılma usulünün de düzenlendiği gözetildiğinde kuralla Kuruma tanınan düzenleme yetkisinin ilke ve çerçevesinin açık ve net olarak kanunla belirlendiği görülmektedir. Bu itibarla kuralın yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemeyeceği de açıktır.

30. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 7., 56. ve 60. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. ve 17. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususlar Anayasa'nın 7., 56. ve 60. maddeleri kapsamında ele alınmış olduğundan Anayasa'nın 2. ve 17. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın 13. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

IV. HÜKÜM

31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 63. maddesinin 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanun'un 81. maddesiyle değiştirilen ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE 21/4/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Esas Sayısı : 2021/73
Karar Sayısı : 2022/51

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR